

М'який знак

Підготувала студентка групи ДІ-9-1 Лось Анна

М'який знак уживається для позначення м'якості приголосних.

М'який знак пишеться після м'яких приголосних д, т, з, с, ц, дз, н, л:

1. У кінці слова: кінь, сіль, радість, гордість, печаль, мідь, осінь, травень, Гедзь, молодець, автомобіль, міць.

2. У середині слова: молотьба, гальмо, батько, ненька, пісенька, будьте, близький, гільза, асфальт; в середині складу перед о: сьомий, синього.

3. У словах на -ськ-, -цьк-, -зьк-: людський, молодецький, паризький, панський, учнівський, студентський, селянський, український; по-німецьки, по-французьки, ризький, козацький, молодецький, український, людськість, військо, сільський, польський;

М'який знак (ь) пишеться і в російських прізвищах на -ск-, -цк-:
Маяковський, Мусоргський, Луговської, Трубецької.

У словах боязкий, баский, різкий, в'язкий, дерзкий, ковзкий, плаский ь не пишеться, бо сполучення -ск- в них не належить до суфікса -ськ- (-зьк-).

4. У суфіксах -оньк-, -еньк-, -есеньк-, -ісіньк-, -юсіньк-:
гарненький, гарнесенький, гарнісінький, гарнюсінький;
тоненький, тонесенький, тонісінький, тонюсінькій.

5. Після м'якого л перед літерами на позначення м'яких приголосних: ковальський, сільський; вільний, кільце, пальці, їдальня.

6. У родовому відмінку множини іменників I відміни жіночого роду та іменників II відміни середнього роду на -нн(я), -це -тт (я), -дд (я) та на -ець: земель, друкарень, їдалень, перукарень, матриць; знарядь, знань, занять; кілець, сердець, сонць, місць;

7. У формах 3 особи однини і множини, 2 особи однини і множини наказового способу, в неозначеній формі дієслова: ходить — ходять, сидить — сидять, комп'ютеризують, акціонують; ходить, писать, читать.

М'який знак зберігається в дієсловах і перед часткою -ся: сидиться, пишеться, здається, пригадується, читається.

8. У словах іншомовного походження, крім зазначених позицій, ь пишеться після д, т, з, с, л, н, перед і, йо, я, є, ю, які означають два звуки: Нью-Йорк, Льеж, кольє, кастаньєти, фамільярний, медальйон, мільйон, Лавуазьє, Ньютон, ательє, компаньйон, батальйон, порт'єра, конференсьє, ательє, бульйон, мільйон, павільйон.

9. для позначення м'якості приголосних у середині складу перед о: льон, дзьоб, сьогодні, бадьорий;

**М'який знак не
пишеться:**

1. Після літер на позначення губних приголосних б, п, в, м, ф і шиплячих ж, ч, ш, щ, дж: темп, степ, любов, кров, верф, приголуб, вісім, ріж, річ, піч, ніч; позич, маж, коледж, кущ, дощ, плющ, хвощ, ніж;

2. Після р в кінці слова й кінці складу: школяр, буквар, чоботар, владар, секретар, інвентар, календар, лікар, проводир, шахтар, Харків, гіркий, вірте.

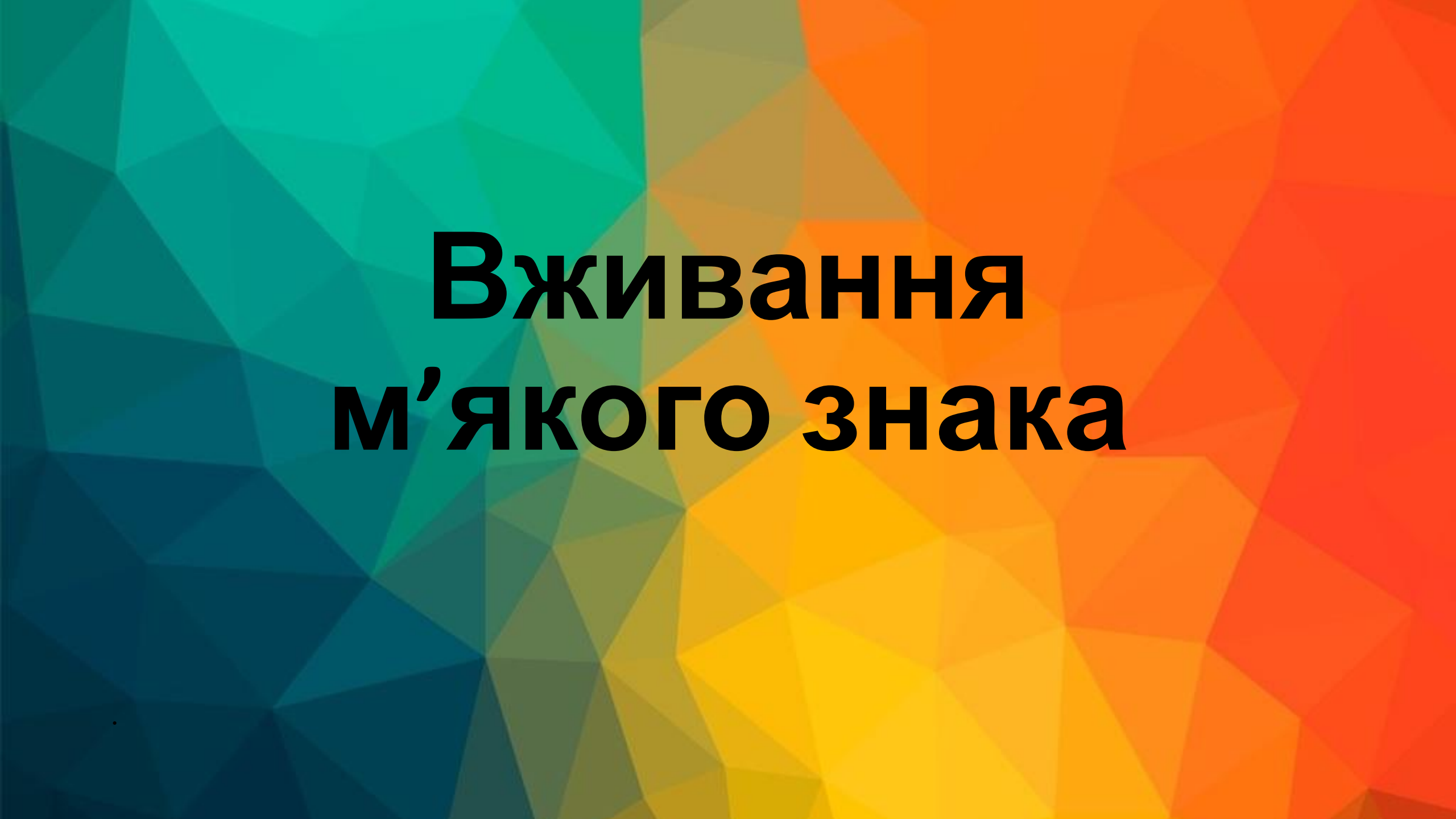
3. Між приголосними, коли за ними йдуть літери я, ю, є, ї, ь: віконця, радістю, пізнє, сніг, слід, дні, увічливість. Однак у словах різьбяр, тьмяний ь пишеться.

4. Між подвоєними приголосними: життя, зілля, насіння, приладдя, тінню, ллється.

5. Після н перед ж, ч, ш, щ і перед суфіксами -ськ-, -ств-: кінчик, менший, тонший, інженер, селянський, панство, Оксанчин, Маринчин, Парасчин. Винятки: няньчин, доньчин, бриньчати;

6. М'який знак не пишеться в групах -лч-, -лц-, -нч-, -нц-; -сч-, -сц-, якщо вони походять із -лк-, -нк-, -ск-: білці, гілці, качалці; у спілці (бо спілка), русалчин (бо русалка); Оленчин (бо Оленка), партизанці (бо партизанка); у масці (бо маска).

Якщо ж вони походять із -льк-, -ньк-, -ськ-, то м'який знак пишеться: Галька — Гальці — Гальчин; нянька — няньці — няньчин; Васька — Васьці — Васьчин.

Вживання м'якого знака

М'який знак може ставиться лише після букв, що позначають зубні приголосні (див. таблицю приголосних), та після р тільки перед о (виняток: Горький).

Наприкінці слова, перед твердими приголосними та перед о м'який знак ставимо відповідно до вимови: мідь, мить, сталь, міць, день; нянька, призьба, ницьма, цьвохнути; польовий, тьохкати, сьомий, трьох.

Перед м'якими, пом'якшеними й шиплячими м'який знак звичайно не ставиться: лазня [ла з'н'а], цвях [ц'в'ах], уманський [у ман'с'кий], Уманщина, корінчик, безбатченко, менше.

Перед м'якими, пом'якшеними й шиплячими м'який знак вживається лише в таких випадках:

1) для позначення м'якого л': гуцульський, ковальський, читальня, більше;

2) у непрямих відмінках та в присвійних прикметниках, якщо м'який знак є в початковій формі: у скриньці (бо: скринька), у бруньці (бо: брунька), але: у хатинці (бо: хатинка), у лунці (бо: лунка); Вутаньці, Вутаньчин (бо: Вутанька), але: Устинці, Устинчин (бо: Устинка);

3) у дієсловах перед -ся (-сь), якщо м'який знак є у формі без -ся: вчиться (бо: вчить), збираються, підводься (бо: підводь), розглянься (бо: глянь), станьсь;

4) як виняток перед пом'якшеними й шиплячими в словах тьмяний, різьбяр, няньчити, бриньчати.

Ті ж правила вживання м'якого знака діють і в написанні іншомовних слів. Єдина особливість їх полягає в тому, що м'який знак тут може ставитися також перед й, я, ю, є, ї (у незапозичених словах такого не буває): павільйон, каньйон, пасьянс, Дьяконов, Нью-Йорк, ательє, Ананьїн, Танганьїка. Апостроф після букв, що позначають зубні, не ставиться.